

Met zijn *Slimme Tuinman* combineert wethouder Leon Geilen uit Sittard-Geleen smart met participatie. Inwoners die zo direct in contact staan met de gemeente dat er nauwelijks onbegrip meer is tussen die twee. Waarin de inwoners de kaders stellen, maar ook zich mede-eigenaar voelen van hun omgeving. 'Maar als die kaders steeds meer door de samenleving direct worden opgesteld, wat is dan nog de rol van de raad? Dat zijn de echte uitdagingen waar we ons mee moeten bezighouden.'

Leon Geilen, wethouder in Sittard-Geleen

‘Als de samenleving kaders stelt, wat is dan de rol van de raad?’

AUTEUR: JAN-WILLEM WESSELINK (FUTURE CITY FOUNDATION)
FOTOGRAFIE: ROB ACHET (PIHTSJERS)

Inwoners van nu zijn veel kritischer dan vroeger. Als er vroeger een aantal mensen van de gemeente in de straat aan het werk was, vond iedereen dit heel gewoon. Nu zijn inwoners zich veel bewuster dat ze daar belasting voor betalen. En dat is ook prima.' Leon Geilen is wethouder in Sittard-Geleen. En hij ziet tot zijn vreugde dat inwoners van zijn gemeente het adagium 'meten is weten' steeds letterlijker nemen. 'Je wil inwoners betrekken en je wil dat mensen zoveel mogelijk mee aan het stuur staan als je beleid maakt. Dat ze begrijpen waar dat beleid toe dient en op welke vragen uit de samenleving het een antwoord geeft. Als er niemand is die vragen stelt over het beleid, dan voegt het niets toe. Want je maakt het met een bepaald doel, je wil een maatschappelijk effect bereiken. Kijk, je kunt nooit iedereen tevreden stellen, maar het helpt wel als je goed kan uitleggen wat je doet en waarom, dat probeer je zo efficiënt en effectief mogelijk te doen.'

In Sittard-Geleen is dat vertaald in de zogenaamde Slimme Tuinman. Dat is in feite de digitale doorvertaling van de openbareruimteaanpak die de gemeente heeft gekozen en die 'De Tuinman van Sittard-Geleen' heet. In die aanpak staat contact met de inwoners centraal.

"Ik vind het erg interessant om te onderzoeken hoe we technologie kunnen inzetten om veiligheid te creëren"

Door hen actief te laten meedenken over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte, krijgen burgers de leefomgeving die ze willen en zet de gemeente haar budget zo efficiënt mogelijk in, is de gedachte. Digitalisering en technologisering helpen daarbij, merkt Geilen op. 'Smart technology kan ons helpen om nog beter te

ontdekken wat de inwoner wil en te komen tot een nog beter en efficiënter beheer. Daarbij willen we dat mensen zich meer eigenaar voelen van de openbare ruimte. Zo zou ik me dus kunnen voorstellen dat een grond-

"Smart technology kan ons helpen om nog beter te ontdekken wat de inwoner wil"

vochtsensor bij droogte aan de buurt vraagt of iemand de boom wat extra water wil geven, voordat een signaal naar de gemeente gaat. Maar goed, dat zijn ideeën, dat zit nog wel in experimenteerfase.'

Van inzicht naar begrip

Voor Geilen is de kern dat data inzicht kunnen geven aan burgers en dat dat helpt om ze eigenaar te laten zijn van de openbare ruimte. Wie begrijpt waarom dingen gebeuren, voelt zich meer betrokken. Maar begrip maakt inwoners nog niet per se actief, weet hij. Daarvoor is nog een stap nodig. Geilen vindt dat ingewikkeld, maar zoekt naar oplossingen. Want zeker in de omgeving van het chemiepark Chemelot is het belangrijk dat mensen zich bewust zijn van veranderingen in de luchtkwaliteit. 'Als je via een snuffelfietssensor meet dat het verstandig is om binnen te blijven, zou het goed zijn als mensen dat ook doen. Alleen is het natuurlijk niet zo simpel. Ik vind het in ieder geval erg interessant om te onderzoeken hoe we technologie kunnen inzetten om veiligheid te creëren en gedrag te veranderen.'

Maar met een inwoner die veel bewuster is, ontstaat ook een overheid die daarop moet acteren. Geilen ziet ook dat als een positieve ontwikkeling, hoewel het soms ook spannend is. 'Wij moeten beter uitleggen wat we doen en waarom we het doen. Dat geldt voor ambtenaren, maar ook voor bestuurders. Wij moeten dus ook aan medewerkers duidelijk maken wat de voordelen

zijn.’ Want die zijn er wel degelijk. Iedereen wil nuttig werk doen, denkt Geilen en dat betekent dat als je er bijvoorbeeld voor moet zorgen dat de prullenbakken op tijd geleegd worden, je niet onnodig naar lege bakken wilt rijden, terwijl het vuil zich elders in de gemeente ophoopt. ‘Je moet het tastbaar maken voor mensen. Dat is natuurlijk het lastige van innovatie, je weet nooit zeker wat het effect is van wat je doet. En soms ontdek je

“De vraag wordt waar de inwoners zelf iets van mogen vinden en waar de raad over gaat”

ook pas de toepassing, nadat je iets hebt gedaan. Van het een komt het ander. Als je glasvezel aanlegt in de stad, bedenk je niet dat je daar ook de vuilnisbak op de hoek op kunt aansluiten, maar het is wel een goed idee.’

Bovendien moet je durven denken in nieuwe oplossingen. ‘Een paar jaar geleden sprong hier een waterleiding, je wil niet weten hoeveel schade dat heeft veroorzaakt. Als we toen automatisch een waterleiding hadden kunnen sluiten omdat we hadden gemeten dat de grond ergens opeens veel vochtiger was geworden, had dat veel ellende bespaard.’

Ook in andere domeinen

Leidt dit ook tot een beter Sittard-Geleen? Geilen verwacht van wel. ‘Het leidt tot meer inzicht en begrip, maar ook tot minder meldingen. Als we zelf weten wanneer een prullenbak vol is of een straatlantaarn kapot is, kan het probleem worden verholpen voordat de inwoner het doorheeft.’ Dat geldt volgens hem voor het fysiek domein, maar ook voor andere taken van de gemeente. Ook in het sociaal domein kun je inzichtelijk

maken waar hulp nodig is, ook bijvoorbeeld op straatniveau. Geilen: ‘Die informatie kan een organisatie als De Zonnebloem helpen om gericht vrijwilligers in te zetten waar het nodig is. Dat is voor hen waardevol en voor ons ook omdat we minder dure zorg hoeven in te zetten. Kijk, de kern van onze visie is dat wij alleen moeten doen wat de samenleving niet zelf kan. Als gemeente hebben we een eigen positie, omdat we zaken kunnen verbinden en gegevens kunnen verknopen en ontsluiten op een niveau dat privacy gewaarborgd is. Daardoor gaat je samenleving anders functioneren. Ik denk echt dat dat werkt.’

En dat verandert ook de rol van de politiek. ‘Het college blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid, binnen de kaders die door de raad zijn opgesteld. Maar als die kaders steeds meer door de samenleving direct worden opgesteld, wat is dan nog de rol van de raad? Dat zijn de echte uitdagingen waar we ons mee moeten bezighouden. De vraag wordt waar de inwoners zelf iets van mogen vinden en waar de raad over gaat. Ik denk dat de raad daarbij veel meer het algemeen belang van de hele gemeente dient en de inwoners hun eigen belang of hun belang als buurt of wijk naar voren kunnen brengen. Waar we mee bezig zijn, is het veranderen van de lokale democratie. Van college, raad en dus van ons zelf.’

- Leon Geilen is namens Politieke groepering GOB wethouder in Sittard-Geleen.

- Hij zit in zijn tweede ambtsperiode en had beide keren ongeveer dezelfde portefeuille. Dit keer beschreven als: Gezondheid, Leefomgeving, Inwonerparticipatie en Communicatie.
- Geilen is al ruim 20 jaar in de lokale politiek actief, hij startte in 1998 als burgercommissielid in de toen nog zelfstandige gemeente Geleen.
- Meer over De Tuinman is hier te lezen: https://www.sittard-geleen.nl/Bestuur/Beleid/Visie_en_beleid/tuinman.